

ἀγνοήσας, πτωχὸς δὲ αὐτὸς καὶ πενόμενος διενότηθη νὰ ἀρπάσῃ τὴν μονὴν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Ἰβηριτῶν καὶ ἐξασφαλίσῃ δι' ἑαυτὸν καὶ τὸν θρόνον του ἀσφαλὲς εἰσόδημα· ἀλλ' ὁ Θεόφιλος, ὁ διαθέτων ἰσχυρὰ μέσα ἐν Κωνσταντινουπόλει, διὰ τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ Στεφάνου Μίσιου (ἴδ. ἐπιστολὴν 54) καὶ διὰ τοῦ ἁγίου Τορνόβου ἐπιτυγχάνει τὴν ἔκδοσιν νέας συνοδικῆς καὶ πατριαρχικῆς Πράξεως τῷ 1791 ἐπὶ Νεοφύτου τοῦ Ζ', δι' ἧς ἐπικυροῦνται τὰ σταυροπηγιακὰ δίκαια τῆς Μονῆς Βλατέων, καὶ κατασφαλίζονται τὰ κτήματα καὶ οἱ ναοὶ καὶ τὰ προσοδοφόρα καταστήματα δι' ὑπογραφῶν καὶ καταρῶν καὶ στήνεται ἡ ἀγχόνη τοῦ Ἰούδα διὰ τοὺς κυριάρχους Ἰβηρίτας καὶ ἐπισείεται ἡ λέπρα τοῦ Γιεζελ εἰς τοὺς τολμήσοντας διασεῖσαι τὰ γεγραμμένα ἢ ἀθετῆσαι ἢ ἀλλοιωῖσαι, καὶ ἡ πρὶν δούλη μονὴ ἀποκαθίσταται ἀδούλωτος καὶ ἐλευθέρα καὶ σταυροπήγιον πατριαρχικὸν μέχρι τοῦ νῦν καὶ ὄν καὶ λεγόμενον¹.

Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἀκυρώσεως ἐπισήμων ἐγγράφων δὲν ἦτο ἀσυνήθης οὐδὲ δύσκολος παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα· μία γραφικὴ ρήτρα καταλλήλως χρησιμοποιουμένη, ὡς ἡ τοῦ ἀπὸ Βερροίας πατριαρχου Κυρίλλου «μεταμέλει μοι τὸν Σαοὺλ βασιλεῦσαι» ἐκανόνιζε καὶ ἱκανοποιεῖ τὴν συνείδησιν καὶ ἠκύρον ὅσα λόγοι ἠθικοὶ καὶ δίκαιοι προγενεστέρως ἐθέσπιζον καὶ κατεκύρουν. Ὁ προκάτοχος τοῦ ἀπὸ Βερροίας, Κύριλλος ὁ Λούκαρις, προσαρτῶν τὴν μονὴν Βλατέων διὰ τὴν σμίχρυσον καὶ πτωχείαν αὐτῆς τῇ μεγάλῃ καὶ πλουσίᾳ μονῇ τῶν Ἰβήρων ἐθέσπιξε. «Τὰ κατὰ θεῖον σκοπὸν γινόμενα πάντα καλὰ λίαν καὶ πρὸς Θεὸν εὐπρόσδεκτα καὶ μᾶλλον ὅτε τις αὐτὰ ὅτε δεῖ καὶ ὅπου δεῖ ἐναποθησαυρίσει κρίσιν ἐν καλοῖς ποιούμενος καὶ τὰ καλὰ τοῖς καλλίστοις ἀνατιθέμενος, φανερόν πάντως καὶ πρόδηλον, ὡς κατορθουμένων ἔργων μακαρίων καὶ ἀειμνήστων ὡς λυσιτελούντων πᾶσι κοινῶς»². Ἀλλὰ διὰ τὰ καλὰ ταῦτα καὶ κατὰ θεῖον σκοπὸν γινόμενα ὡς ἀείμνηστα καὶ μακίρια μετεμελήθη ὁ διάδοχος τοῦ Λουκάρεως καὶ δι' ἐνὸς γραφικοῦ ρητοῦ καταργεῖ τὰ κυρωθέντα, καὶ τὰ καλῶς γινόμενα θεωρεῖ ἀλυσιτελῆ καὶ βλαβερὰ τοῖς πᾶσι κοινῶς. Εἰς τὰς τοιαύτας ἀνατροπὰς οὐδεμία ὑπῆρχε δυσκολία· τὸ δὲ ἀστειώτερον εἶνε ὅτι ὅπου δὲν εὐρίσκετο πρόχειρος νόμος πρὸς καταστρατήγησιν

¹) Τὴν πράξιν τοῦ Νεοφύτου ἐπεκύρωσε κατὰ Μάρτιον τοῦ 1798 καὶ Γρηγόριος ὁ Ε'. Ἰδ. II. Ζερλέντη Ἀναγραφὴ τῶν ἐπικυρωτικῶν Γραμμάτων τῶν Πατριαρχικῶν σταυροπηγιακῶν μοναστηρίων τῆς πρώτης πατριαρχίας Γρηγορίου τοῦ ἀπὸ Σμύρνης ἔτεσι 1797—1798 δημοσιευθέντων καὶ μή, ἐν «Νέῳ Ποιμένι» ἔτος Βον σελ. 263. Ἐσφαμένως ὁ Ζερλέντης καλεῖ τὴν μονήν, μονὴν τῆς Παναγίας, γνωστὴν οὕσαν ὡς μονὴν τοῦ Σωτήρος.

²) Ἰωακείμ Ἰβηρίτου ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 562.

καὶ ἀνατροπὴν ἢ ρητὸν γραφικὸν πρὸς δικαιολογίαν, ἐχρησιμοποιεῖτο ὁ σατανᾶς, ἢ ἐπήρεια τοῦ σατανᾶ, ὅστις ἐσκοτίζε τὸν νοῦν τῶν πρὸ αὐτῶν νομοθετῶν καὶ κριτῶν. Τὸ δὲ ἐπιχείρημα τοῦτο τῆς καλογηρικῆς ἐφευρέσεως εἶχε δύναμιν καὶ κῦρος ἀδειάσειστον καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. Ὁ Ἰβηρίτης Ἰωακείμ περιέσωσεν ἡμῖν ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων πρᾶξιν ἐπίσημον ἰ) δικαστικὴν ἀφορῶσαν τὴν μονὴν τῶν Ἰβήρων καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Ἀργυροπούλους, καθ' ἣν ἡ ἐπήρεια τοῦ σατανᾶ κανονίζει τὰ τῆς δίκης καὶ ἀνατρέπει τὰ δίκαια. Κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Ἰβήρων καὶ ὁ σκευοφύλαξ τῆς αὐτῆς μονῆς Θεόδουλος ἐν ἔτει σωτηρίας 1421 ἐξέδωκαν καὶ ἐνοικίασαν δι' ἐπισήμων γραμμάτων τὰ ἐν Θεσσαλονίκῃ «κηποπεριβόλια» τῆς μονῆς τὰ παρὰ τὴν χρυσοῦν Πύλιν κείμενα εἰς τοὺς Ἀργυροπούλους. Οὗτοι οἰκοδομήσαντες, καλλιεργήσαντες καὶ ἱκανὰ δαπανήσαντες κατὰ τὸν δεκαεπταετῆ χρόνον τῆς πακτώσεως προήγαγον καὶ ἀνέδειξαν ταῦτα καὶ ἐκαρποῦντο φυσικῶς πλειότερα ἐκείνων ὅσα τῇ μονῇ τῶν Ἰβήρων, κατὰ τὰ συμπεφωνημένα, προσέφερον. Καὶ οἱ Ἰβηρίται τὰ ἤδη εἰσπραττόμενα ὑπὸ τῶν Ἀργυροπούλων κέρδη φθονήσαντες, ἄνευ λόγων νομικῶν καὶ οἷας δὴ τινος ἄλλης αἰτίας ἐπειράθησαν ν' ἀνακτήσωσι τὰς ἤδη προσοδοφόρους αὐτῶν γαίας ἀποταθέντες πρὸς τὸν αὐτοκράτορα πρῶτον Μανουήλ καὶ εἶτα εἰς τὸ «Σέκρετον» τῆς Θεσσαλονίκης τὴν δὲ σύγκλητον τῆς πόλεως ἀναστατώσαντες ἐκίνησαν δίκην ἄδικον κατὰ τῶν ἀδελφῶν Ἀργυροπούλων. Ἐκ τῆς Βασιλευούσης ἐδόθησαν τῷ δεσπότη Θεσσαλονίκης Ἀνδρονίκῳ τῷ Παλαιολόγῳ, υἱῷ τοῦ βασιλέως Μανουήλ, διαταγαὶ καὶ ἐπιταγαὶ νὰ προστατευθῇ ἡ τῶν Ἰβήρων μονὴ καὶ ἐπανακτήσῃ παντὶ τρόπῳ τὴν ἐπὶ τῶν γαιῶν αὐτῶν κυριότητα. Οἱ ἄρχοντες τῆς συγκλήτου, οἱ οἰκεῖοι τοῦ αὐθέντου καὶ βασιλέως Ἰωάννης ὁ Φιλανθρωπινός, ὁ Χρυσολωρᾶς Θωμᾶς, ὁ πρίγκηψ Δημήτριος ὁ Παλαιολόγος, ὁ Παλαιολόγος Μανουήλ, ὁ Κρυβιτζιωτῆς, ὁ Μετοχίτης Ἀνδρόνικος, Μιχαὴλ ὁ Ἄγγελος ὁ Τρουπομμύτης, Θεόδωρος ὁ Διαγουπῆς καὶ ἄλλοι ὤρισθησαν ὡς κριταὶ τῆς ἐν λόγῳ ὑποθέσεως καὶ μετὰ αὐστηροτάτην ἐξέτασιν καὶ ἀκριβῆ ἐλεγχον τῶν ὑπὸ τῶν Ἀργυροπούλων γενομένων ἐξόδων πρὸς καλλιέργειαν καὶ βελτίωσιν τῶν κτημάτων, πρὸς ὄρυξιν φρεάτων, κατασκευὴν ὑδροχυτῶν, ἀφοῦ προσεκομίσθησαν καὶ ὠρκίσθησαν κηπουροί, ἀρχιτέκτονες, οἰκοδόμοι, κτίσται, ἐργάται καὶ ἄλλοι, ἡ σύγκλητος ἀπεφάνθη οὕτω: «Ἐπειδὴ ὁ ἱερομόναχος κὺρ Θεόδουλος, ὁ δῆθεν τῆς μονῆς ἐκκλησιάρχης γεγονὼς φθόνῳ τοῦ δαίμονος . . . ἐξέδοτο τὰ κτήματα τῆς μονῆς τοῖς Ἀργυροπού-

1) Ἰωακείμ Ἰβηρίτης. Ἡ Θεσσαλονίκη πρὸ 500 ἐτῶν (1421—1921) ἐν «Γρηγορίου Παλαμᾶ» ἔτος Ε' σελ. 814.

λοῖς εἰς βλάβην καὶ φθορὰν τῆς μονῆς... ἵνα ἔχη ἡ μονὴ τῶν Ἰθῆρων ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τοὺς ἐξῆς ἅπαντα τὰ κηποπεριβόλια αὐτῆς καὶ τελείαν δεσποτείαν καὶ ἀναφαίρετον κυριότητα καὶ ποιῆ ἐν αὐτοῖς πᾶν ὅπερ ἐστὶν αὐτῇ βουλευτὸν ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασείστως ἀπὸ τε τῶν Ἀργυροπούλων καὶ παντὸς τοῦ μέρους αὐτῶν».

Αὐτὸ εἶνε τὸ Βυζαντινὸν δίκαιον, τὸ ὁποῖον οἱ οἰκεῖοι τοῦ βασιλέως ἐρήρυσαν καὶ τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζεται ἐν τῷ ἐγγράφῳ ὡς θεῖον δίκαιον ἐκ νόμων θεῶν καὶ φιλευσεβῶν ἀπορρέον· ἡ θέλησις τοῦ κρατοῦντος ὡς ὑπέρτατος θεῖος νόμος ἐκανόνιζε τὰς σχέσεις καὶ τὰς πράξεις τῶν πολιτῶν πρὸς πάντας καὶ πρὸς ἀλλήλους. Ὡς ἀποδείξεις ἰσχυροτάτας τοῦ δικαίου αὐτῶν προσεκκόμενον οἱ Ἀργυρόπουλοι τὰ ἐξ ἀμφοτέρων ὑπογεγραμμένα συμβόλαια, δι' ὧν νομίμως καὶ κανονικῶς κατεῖχον ἐπὶ ὠρισμένην προθεσμίαν τὰ κτήματα ὑπὲρ ὧν τόσα κατεδαπάνησαν, ἀλλ' ἤκουσαν νέαν πρόχειρον νομικὴν ῥήτραν καθ' ἣν «οἱ θεῖοι καὶ φιλευσεβεῖς νόμοι ἐκεῖνα τὰ κτήματα τῶν ἱερῶν καὶ εὐαγῶν οἴκων προτρέπουσιν ἐκδιδόναι οἷςτισοῦν προσωπικῶς τε καὶ ἐμφυτευτικῶς, ἅπερ εἰσὶ παντάπορα καὶ διεφθαρμένα, ἀπρόσοδά τε καὶ καταλελειμμένα καὶ πτῶσιν ἀπειλοῦντα καὶ μᾶλλον καὶ αὐτὰ ἐπὶ κέρδει καὶ εὐπορίᾳ, οὐ μὴν ἐπὶ βλάβῃ καὶ ζημίᾳ τῶν ἱερῶν οἴκων καὶ τῶν εὐαγῶν μονῶν οἷς διαφέρουσιν αὐτά». Καὶ ἡ μονὴ τῶν Ἰθῆρων διὰ τὸν φθόνον τοῦ δαίμονος καὶ τοὺς φιλευσεβεῖς νόμους καταλαμβάνει τὰ κτήματα καὶ συγκαταβατικῶς φερομένη δηλοῖ ὅτι δὲν ζητεῖ τὰ παρὰ τῶν Ἀργυροπούλων κερδηθέντα οὐδὲ θὰ ἐνάξῃ ποτὲ αὐτοὺς «δι' ἃ καὶ εἶχε δίκαιον λαβεῖν κατὰ τὸ παρόν».

Δὲν γνωρίζω ποίους νόμους φιλευσεβεῖς ἐπεκαλέσθη ὁ νομομαθὴς Καμπανίας Θεόφιλος πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς μονῆς τῶν Βλατέων ἐκ πῶν χειρῶν τῶν κατεχόντων αὐτήν. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ταῖς ἐνεργείαις αὐτοῦ διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει φίλων κατέστησεν αὐτήν αὐτοδιοίκητον καὶ αὐτοδέσποτον καὶ μηδενὶ δουλεύουσιν¹.

Ἔσα ὑπὲρ τῶν δυσπραγουσῶν τῆς Μακεδονίας μονῶν, ὅσα ὑπὲρ τῶν ἐν Χριστῷ αὐτοῦ ἀδελφῶν, ὑπὲρ τῶν σχολείων, ὑπὲρ ἀτόμων, ὑπὲρ εὐα-

¹) Ἐν τῇ πατρολογία τοῦ Migne τόμ. 140 σελ. 939 εὑρηται πράξις τοῦ πατριάρχου Ἀρσενίου τοῦ Αὐτωρειανοῦ (κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1257) περὶ τῆς ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Δημητριάδος σταυροπηγιακῆς μονῆς τῆς Μακρινιτίσσης, ἐν ἣ ἀναφέρεται καὶ ὡς ἐπίσκοπος Δημητριάδος Νικόλαος ὁ Βλατιῆς γόνος πάντως τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ υἱὸς τοῦ κτίτορος τῆς μονῆς Βλαττέως· διότι ἐν τῷ τέλει τοῦ πατριαρχικοῦ ἐγγράφου (σελ. 919) παρατίθενται στίχοι ὡς ἐκ προσώπου τοῦ κτίτορος τῆς μονῆς Μακρινιτίσσης καὶ δύο ἄλλων μονῶν τοῦ Χριστοῦ τοῦ Λατόμου καὶ τοῦ Προδρόμου τῆς Νέας Πέτρας. Ἔχομεν ὅθεν ἐνδείξεις περὶ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἔζη ὁ τῆς μονῆς τῶν Λατόμων νέος κτίτωρ Βλαττῆς ἢ οὗ ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα ἢ σήμερον μονὴ τῶν Βλατάδων ἢ Βλατέων ἢ Τσαοὺς-μοναστήριον.

γῶν καταστημάτων ἐμόχθησεν ὁ Θεόφιλος, ταῦτα βλέπει ὡς ἐν κατόπτρῳ διαυγεστάτῳ ὁ ἀναγινώσκων τὰ ἐλάχιστα λείψανα τῶν περισωθεισῶν αὐτοῦ ἐπιστολῶν, ἐν αἷς διαφαίνεται καὶ διαλάμπει μεγάλη χριστιανικὴ καρδία, ζῆλος ἱερός ὑπὲρ τῶν πάντων, διάνοια σπινθηροβολοῦσα καὶ ἀρετὴ ἀξιοζήλος. Καὶ τὰς ἐπιστολάς ταύτας διὰ τὴν ἱστορικὴν αὐτῶν σπουδαιότητα καὶ τὰς ἐν αὐταῖς ἐγκατεσπαρμένας πολυτίμους εἰδήσεις παραθέτω ἐν τοῖς ἐπομένοις ἐν περιλήψει καὶ ἀκροαίῳ ἵνα μὴ ὁ χρόνος καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀφανίσῃ αὐτάς.

καλουμένη ἀνακαινισθεῖσα ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ ζηλωτοῦ αὐτῆς ἡγουμένου Ἰωακείμ τοῦ Ἰβηρίτου. Οἱ στίχοι οὗτοι σαφῶς ἀναφέρονται καὶ εἰς τὴν ἐν λόγῳ μονὴν ἔχοντες οὕτω :

« Ἐμοὶ μοναὶ τρεῖς ἅμα συντεταγμέναι
καὶ ταῖς μεγίσταις κλήσεσι κεκλημέναι
ἢ μὲν γάρ ἐστι ἐκ Χριστοῦ τοῦ Λαιτοῦ
ἢ δ' ἐκ πανάγνου καὶ καθαρᾶς παρθένου
τρίτη δ' ἐφ' ἑξῆς αὐθις ὀνομασμένη
ἐκ Προδρομοῦ τοῦ πάνυ τῆς Νέας Πέτρας
ἀλλ' ἀντὶ τούτων ἐκ μονῶν οὐρανίων
λίαν ἐμοὶ πάρεσχε τοῦ Θεοῦ Λόγε
τῇ συζύγῳ τε καὶ τέκνῳ πεφιλμένῳ
ἐμοὶ γὰρ ἅπαν ἐνθαδὶ πεπραγμένον
εἰς τοῦτο τείνει καὶ τυχεῖν ζητῶ μόνον
ἔχω μεσίτιν ἀγαθὴν τὴν παρθένον
τὴν ὀξυτάτην εἰς ἐπίσκεψιν μόνην
καὶ τὸν μέγιστον ἅμα τοῦ φωτός λύχνον
καὶ ῥᾶον ἂν τύχοιμι καὶ τῶν ἐλπίδων ».

Ἡ τῶν Βλατάδων μονὴ θησαυρίζει ἰὸ καυκίον δι' οὗ ἔπιεν ὁ Χριστός, ὡς ἀναφέρει σιγγιλιῶδες γράμμα Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως (ἴδ. Ἰωακείμ Ἰβηρίτου, Ἡ μονὴ τῶν Βλατάδων ἐν «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ» ἔτος ΣΓ' σελ. 557) καὶ περὶ τοῦ ὁποίου καυκίου ὁ Καίσαριος Δαπόντε γράφει ταῦτα :

« Ἐδὼ εἶναι καὶ ἡ μονὴ ὄχι τῆς Παναγίας
Τσαούση μοναστήριον λέγεται ἐξ ἱστορίας
εἰς τὸ ὁποῖον σώζεται ἐκεῖνο τὸ ποτήρι
μὲ τὸ ὁποῖον ὁ Χριστός (χαρὰ στὸ μοναστήρι)
ἔπιε μὲ τοὺς μαθητάς, καθὼς μᾶς ἱστορήθη
στὸν δεῖπνο του τὸν μυστικὸ καὶ εἶναι κολοκύθι
καὶ εἶναι μὲ χρυσόβουλλο τοῦτο μαρτυρημένο
καὶ ἐκτελεῖ θαυμάσια παντοῦ ἕξακουσμένο ».

(Καισαρίον Δαπόντε, Ἀπαρίθμησις τῶν ὀνομαστῶν ναῶν καὶ μονῶν τῆς Παναγίας. Ἀθ. Π. Κραμέως, Ἑλληνικὰ κείμενα χρήσιμα τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ρωμανίας. Ἐν Βουκουρεστίῳ 1909 σελ. 289 στιχ. 417—422).

ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΜΠΑΝΙΑΣ ΘΕΟΦΙΛΟΥ

Τὸ μικροσκοπικὸν τοῦτο ἀρχεῖον τοῦ Ἐπισκόπου Καμπανίας τὸ περισωθὲν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Μονῆς τῶν Βλατέων, λείψανον πενιχρὸν πλουσίας πνευματικῆς δράσεως ἑξαφανισθείσης, περιέχει ἐν ὄλῳ ἐπιστολάς 103, ἐξ ὧν αἱ πενήκοντα ἀνήκουσι τῷ Καμπανίας, αἱ δὲ λοιπαὶ εἶναι διαφόρων προσώπων μεθ' ὧν εἶχεν ἀλληλογραφίαν ὁ Θεόφιλος. Τὴν τοιαύτην συλλογὴν εἰκάζω ὅτι κατήρτισεν ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ Γεώργιος, ὅστις συμπεριέλαβεν ἐν αὐτῇ καὶ ἴδια ἀτομικὰ αὐτοῦ γράμματα πρὸς τοὺς φίλους του, καὶ τὰς ἀπαντήσεις τούτων πρὸς αὐτόν. Ὅτι δὲ αὗται δὲν ἀπετέλουν τὸ ἐπίσημον ἀρχεῖον τῆς Ἐπισκοπῆς, ἀποδεικνύει ἡ χρονολογικὴ ἀταξία τούτων, ἃς ἀναμῆξ κατέγραψεν ὁ τὴν συλλογὴν ποιήσας, προσθέντων ἀτάκτως ὅσα κατὰ καιροὺς εὔρισκεν ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ Θεοφίλου ἔγγραφα. Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Καμπανίας 28 μόνον φέρουσι χρονολογίαν, αἱ δὲ λοιπαὶ κεῖνται ἀχρονολόγητοι. Αὗται κατὰ σειρὰν χρονολογικὴν διαταχθεῖσαι ὑπ' ἐμοῦ, ὡς καὶ αἱ λοιπαί, ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς ἑξῆς:

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 5 (τῷ 1788) ἀπευθύνεται τῷ προεστῶτι καὶ ἐπιτρόπῳ τῆς Σχολῆς Ναούσης *Σιώμη*, δι' ἧς παρακαλεῖ αὐτόν ὅπως φροντίσῃ νὰ παραλάβῃ παρὰ τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἱερομονάχου Χατζῆ παπᾶ Νικηφόρου Σελιώτου, ἀποθανόντος ἐν Ναούσῃ, τὰ ἅγια λείψανα τὰ ὅποια ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἐκ μονῆς τινος τῆς ἐπαρχίας Κίτρους, ἧς διετέλει ἡγούμενος, καὶ ν' ἀποστείλῃ ταῦτα διὰ τινος Ταξιαρχίτου Καλογήρου εἰς Καυσοχώρι.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 6 (ἀχρονολόγητος καὶ ἀκέφαλος διότι ἀπεκόπησαν τὰ πρὸ αὐτῆς φύλλα) τῷ *Μιχαῆλ Πετζλῆ*, τὸν ὁποῖον ἐρωτᾷ διὰ τὰς διαδοθείσας φήμας περὶ ἐλεύσεως τῶν Ἀλβανῶν καὶ πολέμων εἰς τὰ Λοζίτζια.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 9 (1789) Ἐγκύκλιος εἰς τὰ χωρία τῆς Ἐπισκοπῆς του, δι' ἧς προτρέπει τοὺς χριστιανοὺς νὰ βοηθήσουν τὸν παπᾶ Πέτρον ἀπὸ τὸν Πλατύν, περιελθόντα εἰς ἐσχάτην πενίαν, διότι οἱ κλέπται ἀπήγαγον τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἔξαγοράσῃ τοῦτον ἀντὶ χιλίων γροσίων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 11 (1789) πρὸς τινὰ θεσσαλονικέα αἰτησάμενον λύσιν διαφόρων νομικῶν ἀποριῶν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 12 (1789) τινὶ τῶν ἀρχιερέων (πιθανῶς τῷ Βοδενῶν) εἰς ὃν συνιστᾷ καρτερίαν διὰ τὰ καταλαβόντα αὐτὸν δεινά.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 14 (1789) τῷ Βερροίας Δανιήλ ὃν συγχαίρει ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν χριστουγέννων καὶ ἐπὶ τῇ ἀνακτήσει τῆς ὑγείας του.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 16 (ἀχρονολόγητος) τῷ Πέτρῳ Ἀθανασίῳ συγχαρητικῇ ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν χριστουγέννων ἐν αὐτῇ σημειοῖ ὅτι ἔλαβε τὰ σταλέντα αὐτῷ 40 γρόσια τοῦ χαρατζίου του, ὅπερ τότε ἐπέβαλεν ἡ Κυβέρνησις ὡς φόρον ἐπιτηδεύματος καὶ εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς (ἴδ. καὶ ἐπιστολὴν 46).

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 17 (1790) τῷ διδασκάλῳ Βερροίας Τριανταφύλλῳ, δι' ἧς συγχαίρει αὐτῷ ὅτι «τὴν δυσάρεστον καὶ ὑψηλόφρονα Θεσσαλονικέων ἀπωσάμενος ἐπέτυχε τῇ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ παντοίας ἀναπαύσεως καὶ μάλιστα συναναστροφῆς τοιούτου καὶ τηλικούτου δεσπότου ὁποῦ καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς κακίας διακρίνει καὶ τὴν φιλοσοφίαν τῆς ἀμαθείας καὶ γινώσκει νὰ τιμᾷ κατὰ τὸ πρέπον τὰς πρώτας καὶ τὰς δευτέρας ὡς βδελυκτὰς νὰ βδελύττηται, πολλῆς τυγχάνει παραμυθίας καὶ διὰ τὴν χρήσιμον συναναστροφὴν τῶν ἐνταῦθα εὐγενῶν ἀρχόντων, ἧς ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐστέρητο».

Ἀνέκαθεν φαίνεται ὅτι οἱ θεσσαλονικεῖς ἀπέφευγον τὰς σχέσεις μετὰ τῶν δημοσίων λειτουργῶν. Διότι καὶ ὁ Θεσσαλονίκης Γεννάδιος παραπονούμενος μοὶ ἔλεγεν ὅτι ποτὲ προὔχων τῆς πόλεως δὲν ἐκάλεσεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν του, ἀλλ' αἱ σχέσεις μητροπόλεως καὶ σχολείων ἦσαν καὶ εἶναι ἀπλῶς τυπικαί, περιοριζόμεναι εἰς τὰς ἑτηρὰς ἐπισκέψεις κατὰ τὰς ἑορτάς.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 23 (1790) τῷ Κίτρος Ἰγναίῳ, δι' ἧς παραπονεῖται ἐπὶ τῇ σιωπῇ αὐτοῦ καὶ πρὸς τιμωρίαν διὰ τὴν πολύμηνον σιγὴν ἐπιβάλλει αὐτῷ κανόνα «νὰ συναποκρεώσουν καὶ νὰ συνευθυμήσουν μαζῇ εἰς τὸ Καυσοχώρι» ἔνθα ἀναμένει αὐτόν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 24 (1790) τῷ αὐταδέλφῳ τοῦ Σπαθάρη Στεφάνου Μίσιου ἐν ἧ ἐκφράζει τὰ παράπονα αὐτοῦ ὅτι καίτοι δις ἔγραψε τῷ ἀδελφῷ του Σπαθάρη δὲν ἤξιώθη ἀπαντήσεως καὶ τὸ τοιοῦτον θεωρεῖ ποιὴν χείρονα τοῦ γήρατος.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 28 (1790) τῷ Πολυανῆς Ἱεροθέῳ διὰ ταύτης ἐκφράζει τὴν λύπην του διὰ τὴν καταλαβοῦσαν αὐτὸν ποδάγραν καὶ χαριτολογῶν λέγει «θαυμάζω ὅμως πῶς ἐπρόκρινε τὴν πανιερότητά της· διατὶ αὐτὴ (ἡ ποδάγρα) συνηθίζει νὰ ἐμφωλεύῃ ἐκεῖ ὅπου εἶναι πολλὰ φλωρία καὶ ἀναπαύσεις· φαίνεται ὅμως ὅτι ἀλλάζει πολλάκις τὴν τάξιν της»· καὶ προτρέπει τοῦτον νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας «ἕως νὰ συκωθῶσι τὰ μπαϊράκια»· ὁ Πολυανῆς πάσχων ἐπεθύμησε χαβιάριον τῆς

Κουλακιάς καὶ παρακαλεῖ τὸν Θεόφιλον ν' ἀποστείλῃ αὐτῷ ἐκ τοῦ ὀνομαστοῦ τῆς Ἐπαρχίας του προϊόντος, ἀλλ' οὗτος ὑπομειδιῶν πάντως διὰ τὴν λαιμαργίαν τοῦ Πολυανῆς γράφει: «Ἡμεῖς εἰς τὸ χωρίον ὅπου κατοικοῦμεν εἴμεθα πλούσιοι μοναχὰ ἀπὸ πορλίδας καὶ σωλῆνας, διατὶ τὰ ἄλλα χαβιαρικὰ τὰ πηγαίνουν ὅλα εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου τὰ ἀγοράζουσιν οἱ ἀργυροχρυσωμένοι καὶ πλούσιοι Θεσσαλονικεῖς... ἐκ τούτων λοιπὸν ὅπου ἔχομεν στέλλομεν καὶ τῇ πανιερότητί της ὀλίγας πορλίδας καὶ σωλῆνας μὲ τὸν ἴδιον Γιάννον καὶ ὅς ἔχομεν τὴν συγγνώμην».

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 29 (1790) τῷ Σπαθάρῃ Στεφάνῳ Μίσιου ἐν αὐτῇ παραπονεῖται διὰ τὴν διετῆ αὐτοῦ σιωπὴν καὶ ἀναγγέλλει ὅτι ἀπέστειλε τῷ Κυζίκου Ἀγαπίῳ τὰ συνήθη 200 γρόσια «τὸ δουλευθὲν διάφορον τοῦ παρελθόντος ἔτους τῆς εὐγενεστάτης κοκκίνας Εὐφροσύνης» συζύγου τοῦ ἀνωτέρω Στεφάνου.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 30 (1790) ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῆς ἐπαρχίας του δι' ἧς γνωρίζει αὐτοῖς ὅτι «ἐπειδὴ ὁ πρωτοσύγκελλος τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅπου περιήρχετο εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας, τελειωθέντος τοῦ ταξειδίου του ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διωρίσθη παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων πρωτοσύγκελλος διὰ νὰ περιέρχεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας ὁ πρωτοσύγκελλος κὺρ Εὐγένιος¹, ὁ ὁποῖος καὶ ἄλλοτε ἦτο πρωτοσύγκελλος ἐδῶ» καὶ συνιστᾷ νὰ δεχθοῦν αὐτὸν ἀσμένως καὶ φιλοφρόνως παρέχοντες πλουσίας τὰς πρὸς τὸν ἅγιον Τάφον ἐλεημοσύνας αὐτῶν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 31 (1790) τῷ μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκης Γερασίμῳ, δι' ἧς ἐκφράζει τὴν χαρὰν του ὅτι ὁ πιέζων αὐτὸν θρασὺς πυρετὸς ἀφῆκεν αὐτὸν καὶ συνίστησιν αὐτῷ τὴν χρειώδη δίαιταν καὶ ἀνάπασιν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 32 (1790) τῷ ἐν Ναούσῃ διδασκάλῳ Ἀναστασίῳ Καμπίτῃ συστατικῇ δι' ἧς ἀναθέτει αὐτῷ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ προστατευομένου αὐτοῦ διακόνου Μακαρίου² ἀπαξιώσας ν' ἀποστείλῃ τοῦτον ἄλλαχοῦ, καὶ προτιμήσας τὸν ἀληθῆ τῶν μουσῶν πατέρα, ἵνα καὶ ὁ νέηλος μαθητῆς «τῶν καθ' Ἐλικῶνα γενόμενος δρέψεται τὸ δυνατόν τῶν ἀειθαλῶν τῆς μαθήσεως ῥόδων καὶ τῆς τούτων γλυκύτητος ἐμπλησθῆ. Ταῦτα γὰρ καὶ μόνα ἀνθέων τὰ κάλλιστα, καρπῶν τὰ χρυσιμώτατα, ὧν μόνη ἡ Νάουσα βρίθεται ἐπ' αἰσχύνῃ τῶν πέριξ μειζόνων καὶ λαμπροτέρων κατ' ἐκείνην πόλεων» καὶ παρακαλεῖ νὰ ἐπαγρυπνῆ καὶ εἰς τὴν διαγωγὴν καὶ χρηστοί-

¹) Ὁ Εὐγένιος ἀπέθανεν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Καμπανίας ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς 43 ἐπιστολῆς τοῦ Θεσσαλονίκης Γερασίμου.

²) Ἴδε ἐπιστολὴν ὑπ' ἀριθ. 35.

θειαν αὐτοῦ· «τῆς γὰρ ἠθικῆς ἀπούσης ἀφιλόσοφος κρίνεται κἄν τις ἡ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν ἐνδιαίτημα».

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 34 (1790) τῷ μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκης Γερασίμῳ, δι' ἧς γνωστὸν ποιεῖται ὅτι τὰ διὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου τοῦ Κρητὸς σταλέντα αὐτῷ γράμματα ἔλαβε, ἀλλὰ τὸ συνιστώμενον ὑποκείμενον, ὃ ἐν λόγῳ ἀρχιμανδρίτης, ἦτο ἀκατάλληλος πρὸς συλλογὴν ἐλεημοσυνῶν ὑπὲρ τῆς Μονῆς αὐτοῦ «διὰ τὸ τοῦ σχήματος καὶ τῆς καταστάσεως διαφορετικόν». Ἡ περιβολὴ ἢ παράδοξος πάντως τοῦ Κρητὸς ἀρχιμανδρίτου ἦτο καινότροπος καὶ ἀσυνήθης εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ ἵνα μὴ ἐκτεθῆ ἀδίκως εἰς κόπους βοηθήσας τούτων ἐκ τῶν ἰδίων ὁ Θεόφιλος ἀπέστειλεν ὅθεν ἦλθεν, ἵνα μὴ καὶ οἱ χριστιανοὶ ἴσως σκανδαλίζωνται ἐκ τῆς κρητικῆς μοναχικῆς περιβολῆς.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 35 (1790) τῷ ἐπιτρόπῳ καὶ προστάτῃ τῆς Σχολῆς Ναούσης Ζιώμῃ δι' αὐτῆς συνίστησι τούτῳ ὡς προεστῶτι Ναούσης καὶ ὡς προστάτῃ τοῦ ἐν αὐτῇ σχολείου τὸν διάκονον Μακάριον καὶ παρακαλεῖ «να βοηθήσῃ αὐτὸν τόσον εἰς τὸ κατ' ὀλίγον βασιλικὸν χαράτζιον καὶ εἰς ὅτι ἄλλο τύχοι».

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 38 (ἀχρονολόγητος) πρὸς τινα τῶν προὔχόντων Ναούσης δι' ἧς συνιστᾶται ὁ ἀνωτέρω μαθητῆς Μακάριος, ὅστις κατ' ἀξίωσιν αὐτοῦ ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Θεοφίλου εἰς Νάουσαν πρὸς σπουδὴν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 41 (ἀχρονολόγητος) τῷ σιῶρ Τζανῶ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὃν ἐξουσιοδοτεῖ νὰ δανείσῃ τῷ τέως ἀρχidiaκόνῳ τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης Ἰγνατίῳ γρόσια 300 χειροτονηθέντι ἐπισκόπῳ Ἰερισσοῦ, καὶ νὰ λάβῃ ἀπόδειξιν ἐπ' ὀνόματι Ἀναστασίου παπᾶ Φίλου, τοῦ κοσμικοῦ δηλονότι ὀνόματος τοῦ Καμπανίας ἢ ἴσως καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἐν αὐτῇ ἐκφράζει καὶ τὴν ἐκπληξίν του πῶς ὁ Θεσσαλονίκης Γεράσιμος, ἐνῶ οἱ Ἄλβανοὶ λυμαίνονται τὰ μακεδονικὰ χωρία, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῆ εἰς Κοζάνην βιαζόμενος ὑπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 44 (1790) τῷ ἀνωτέρῳ Τζανῶ περὶ τινος ἀφοριστικῆς ὑποθέσεως ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἧτις ἐκανονίσθη δι' αἰτήσεως συγχωρητικοῦ ἐκ μέρους τῶν ἀρχόντων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 46 (1790) τῷ ἐπ' ἀνεψιᾷ αὐτοῦ γαμβρῷ Νικολάῳ Πέρκῳ, ἀρχοντι τῶν Ἰωαννίνων, συγχαρητικὴ καὶ εὐχαιτικὴ διὰ τοὺς γάμους του.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 46 (ἀχρονολόγητος) τῷ Ἰωάννῃ Κανταντζόγλου περὶ τινος ὑποθέσεως τῆς Μονῆς Βλατέων, ἣν ἐπροστάτευσε διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συγγενῶν αὐτοῦ καὶ φίλων συνοδικῶν ἀρχιερέων. Συνάμα ἐξουσιοδοτεῖ αὐτὸν νὰ πληρώσῃ καὶ τὸ χαράτζιον αὐτοῦ γρόσια 60 καὶ ἕτερα 40 διὰ τὸν ἅγιον Πέτρας, καὶ διὰ τὴν σχολὴν τῆς Θεσσαλονίκης

γράφια 15 ἐκ μέρους αὐτοῦ καὶ 10 ἐκ μέρους τοῦ Πέτρου. Φαίνεται ὅτι πρὸς συντήρησιν τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ σχολῆς συνεισέφερον καὶ οἱ ἐπίσκοποι τοῦ θρόνου ἀναλόγως τῆς ἐπαρχίας των. Ἐκεῖνο ὅμως διὰ τὸ ὅποιον δυσανασχετεῖ ὁ Θεόφιλος ἦν τὸ καταναγκαστικὸν βασιλικὸν χαρακτῆριον διὸ καὶ ἐπιλέγει «καὶ ταῦτα πάσχομεν διὰ τὰς ἀπειροῦς ἡμῶν ἁμαρτίας· εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον· αὐτὸς οἶδε τὰ πάντα καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ ἄβυσσος πολλή· καὶ ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν τί αἰτοῦμεν».

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 49 (ἀχρονολόγητος) ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτὸν χριστιανούς συνιστῶσα νὰ ἐλεήσωσι καὶ βοηθήσωσι πάσῃ δυνάμει τὸν τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ μέλλοντα νὰ περιέλθῃ Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Γεράσιμον, ὅστις κύπτων ὑπὸ τὸ βάρος τῶν χρεῶν κατ' ἐντολὴν πατριαρχικὴν ἀνέλαβε νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν βοήθειαν τῶν χριστιανῶν ἀπαξιαπάσης τῆς Μητροπόλεως καὶ τῶν ἐπισκοπῶν, «ἵνα ἐλαφρώσῃ ἀπὸ τὸ χρέος τὴν ἀγιωτάτην Μητρόπολιν καὶ νὰ ζήσῃ καὶ ἡ παναγιότης του ἐν ἀνέσει καὶ ἡσυχίᾳ».

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 50 (1791) τῷ Πέτρῳ Ἀθανασίῳ, δι' ἧς συλλυπεῖται αὐτῷ διὰ τοὺς ἐμφυλίους σπαραγμούς ἐν Λιβαδίῳ καὶ προτρέπει εἰς ἐγκαρτέρησιν καὶ ὑπομονήν· «ἡ πανιερότης σου, λέγει, χωρὶς νὰ κλονῆται περὶ τούτων, ὡς ἀνὴρ ἐξωσμένος τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ καὶ μεγαλόψυχος ἄς ὑποφέρῃ εὐχαρίστως τὰ συμφερόμενα διατι ἂν καὶ θλίβεται ἐπ' αὐτοῖς, κοντὰ ὅπου δὲν κερδαίνει τι καὶ βλάπτεται προσέτι καὶ τὸ φέρον πάλιν τὴν φέρει».

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 51 (1791) πρᾶξις κληρονομικὴ ἐπικυροῦσα τὴν εἰς ἴσα μερίδια διανομὴν περιουσίας μεταξὺ τῆς χήρας Περουζῆ καὶ τῶν πέντε τέκνων της «κατὰ τὸν νόμον τὸν λέγοντα, ὅτι λαμβάνει καὶ ἡ γυνὴ ὁμοίως τοῖς τέκνοις, ἂν δὲν δευτεροῦπανδρευθῆ».

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 54 (ἀχρονολόγητος) τῷ ἄρχοντι Σπαθάρῳ Στεφάνῳ Μίσιον. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐνέχει πολλὴν ἀξίαν διὰ τὰς πολυτίμους εἰδήσεις περὶ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ. Ἐξ αὐτῆς πληροφοροῦμεθα τὴν περὶ τὰ τέλη τοῦ 1790 πυρπόλησιν τοῦ πλείστου μέρους τῆς μονῆς, ἐξ ἧς ἐσώθη μόνον ἡ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς κειμένη ἐκκλησία μετὰ θόλου, καὶ ἐρωτᾷ τὸν Στέφανον ἂν συμφέρῃ εἰς τοὺς παρόντας πολεμικοὺς χρόνους νὰ ζητηθῆ παρὰ τῆς ὑψηλῆς Πύλης ἡ ἔκδοσις βασιλικοῦ ὁρισμοῦ πρὸς ἀνοικοδόμησιν αὐτῆς, νὰ ὑποδείξῃ δὲ καὶ τοὺς τρόπους καθ' οὓς ἔδει νὰ γίνῃ ἡ αἴτησις, δι' ἀναφορᾶς τοῦ κατὰ τὸπον κριτοῦ ἢ διὰ τοῦ ἁγίου ἁγίου Πλαταμῶνος, ἀρχιερέως τοῦ τόπου, πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν. Ὁ ἄρχων Σπαθάρης ἐν τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ (ἐπιστολὴ 59) ἀποφαίνεται ὅτι οὐδόλως συμφέρει ἐπὶ τοῦ παρόντος ν' ἀνακινήσουν τοιοῦτον ζήτημα καὶ συνιστᾷ ὑπομονὴν ἕως οὗ ἐπιστῆ ἡ κα-

τάλληλος πρὸς τοῦτο εὐκαιρία. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης μανθάνομεν ὡσαύτως ὅτι ἡ Μονὴ διετέλει ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τῆς ἐπισκοπῆς Πλαταμῶνος, εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ὁποίας ἔκειτο, ἀργότερον δὲ ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Νεοφύτου τοῦ Ζ' (1791) καὶ Γρηγορίου τοῦ Ε' ἐκηρύχθη διὰ σιγγιλιώδους Γράμματος «ἀδούλωτον, ἀκαταπάτητον καὶ ὅλως ἀνενόητον παρ' οὐτινοσοῦν προσώπου ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ, μνημονευόμενου ἐν αὐτῷ τοῦ κανονικοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος», ὡς μέλος δὲ γνήσιον τοῦ ἀγιωτάτου πατριαρχικοῦ, ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὁ ἐν αὐτῷ κατὰ καιροὺς ἡγούμενος ὡσπερ οἱ ἀρχιερεῖς οὕτω καὶ αὐτὸς γράφῃ ἀμέσως πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ ἀξιῶται τῆς προσηκούσης ὑπερασπίσεως ἐν ταῖς συμβαινούσαις χρείαις καὶ ὑποθέσεσι»¹. Ἐὰν πρὸ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε' ἡ Μονὴ εἶχε τοιαῦτα προνόμια, ἅτινα τὸ πατριαρχικὸν γράμμα νῦν χορηγεῖ, βεβαίως ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς δὲν θὰ ἀπετείνετο πρὸς τὸν ἀδελφὸν καὶ συγκοινοβιάτην ταύτης Θεόφιλον πρὸς ἔκδοσιν τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς ἀνοικοδόμησιν αὐτῆς ἀδείας, οὐδὲ ὁ Καμπανίας θ' ἀνέφερεν εἰς τὸν Σπαθάρην καὶ τὸν ἅγιον Πλαταμῶνος (ἐπιστ. 56 καὶ 66) περὶ αἰτήσεως ἀδείας ἐκ μέρους τοῦ ἁγίου Πλαταμῶνος, ἀλλὰ θὰ συνεβούλευε τοὺς πατέρας ν' ἀποταθῶσιν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν πατριάρχην καὶ παρ' αὐτοῦ νὰ ζητήσουν τὴν πρὸς ἀνέγερσιν ἐνέργειαν. Ἐσφαλμένως ἄρα οἱ τῆς Μονῆς πατέρες ἐπληροφόρησαν τὸν ιστοριογράφον τῆς Μονῆς Θεσσαλονίκης Γεννάδιον ὅτι αὕτη οὐδέποτε εἶχε τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἐπισκόπου Πλαταμῶνος².

Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὡς καὶ τινὰς ἄλλας σχετιζομένας πρὸς τὴν ἐν λόγῳ Μονὴν παρεχώρησα τῷ Θεσσαλονίκῃ Γενναδίῳ³, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μελέτης αὐτοῦ, ἀλλὰ κατὰ τὴν χρησιμοποίησιν αὐτῶν ἀβλεψαί τινες παρεμόρφωσαν ὀνόματα καὶ πράγματα. Ὁ ἐν τῇ μελέτῃ τοῦ ἁγίου Θεσσαλονίκῃ Στέφανος Μηδίου ἀναφερόμενος⁴ δέον νὰ γραφῆ *Στέφανος Μίσου* (ὡς ὑπογράφεται ὁ ἴδιος ἐν ταῖς πρὸς τὸν Καμπανίας αὐτοῦ ἐπιστολαῖς) ἢ *Μισογλου* ὡς καλεῖ αὐτὸν ὁ Ὑψηλάντης ἢ δὲ δευτέρα ἐπιστολὴ τὴν ὁποίαν ὁ Θεσσαλονίκῃ ἀποδίδει εἰς τὸν αὐτὸν Στέφανον ἀρχομένη διὰ τῆς προσφωνήσεως «τὴν ὑμετέραν περισπούδαστον καὶ εὐγενεσιτάτην τιμιότητα μετὰ τῆς ἐκλαμπροτάτης συζύγου της Δομνίτζης ἐν Χριστῷ ὀλοψύχως εὐχόμενος ἠδέως προσαγορεύω»⁵, δὲν ἀνήκει εἰς τὸν αὐτὸν Στέφανον, ἀλλ' εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα

¹) Γενναδίου Θεσσαλονίκῃς Ἡ ἱερὰ Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ μονὴ τοῦ ἁγ. Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλίμπῳ, ἐν «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ», τόμ. Α' σελ. 598.

²) Ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 525. ³) Ἐνθ' ἀνωτέρω τόμος Β' σελ. 56.

⁴) Ἐνθ' ἀνωτέρω. ⁵) Ἐνθ' ἀνωτέρω.

ἀγνοῶ, διότι ὁ Στέφανος εἶχε σύζυγον τὴν κοκκόνα Εὐφροσύνην τὴν ὁποίαν πολλάκις μνημονεύει ὁ Καμπανίας ἐν ταῖς πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ ἐπιστολαῖς¹⁾, ἐνῶ ἡ Δομνίτζα ἦν σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Στεφάνου.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 55 (1791) τῷ Κυζίκου Ἀγαπίῳ. Δικαιολογεῖ διὰ ταύτης τὴν μακρὰν σιωπὴν του, ἣτις ὀφείλεται εἰς τὴν ἀδιάκοπον ἐκ τῆς ἐπαρχίας του διάβασιν τῶν στρατευμάτων καὶ εἰς τὴν ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον μετάβασιν του ἵνα σωθῆ ἀπὸ τοὺς ἐπιδρομεῖς ληστὰς Ἀλβανούς, οἵτινες ἐλήστευον καὶ ἐφόνευσον τοὺς χριστιανούς· ἤδη δὲ διασωθεῖς πέμπει αὐτῷ διὰ τοῦ Τζανοῦ «τὸ δεδουλευμένον διάφορον τοῦ συμπεθέρου αὐτοῦ ἄρχοντος Χατμάνου Στεφάνου».

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 56 (1791) τῷ ἡγουμένῳ τῆς ἐν Ὀλύμπῳ Μονῆς Δαμιανῷ. Ἀναγγέλλει αὐτῷ ὅτι σύμφωνα μὲ τὴν γνώμην του καὶ τὴν τοῦ ἁγίου Πλαταμῶνος ἔγραψε τὰ δέοντα τῷ ἄρχοντι Σπαθάρῃ Στεφάνῳ πρὸς ὑπόδειξιν τῶν τρόπων καθ' οὓς δέον νὰ ἀποταθῶσιν εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλῃν πρὸς ἀνοικοδόμησιν τῆς Μονῆς.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 57 (1791) μαρτυρικὸν γράμμα δι' οὗ ἐπιβεβαιουῦται ἡ μεταξὺ τριῶν ἀδελφῶν συμφωνία περὶ τῆς πατρικῆς κληρονομίας, ἣν ἔλαβεν ὁ εἰς τούτων ἀναδεχθεῖς καὶ τὰ χρέη τὰ πατρικά.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 58 (1791) τοῖς προεσιῶσι Νιγρίτας περὶ διαφορᾶς τοῦ προεσιῶτος Κουλιακιᾶς Μόσχου καὶ τοῦ ἐν Νιγρίτῃ διαμένοντος υἱοῦ αὐτοῦ σφετερισθέντος πατρικὰ κτήματα, καὶ ἄρνούμενου νὰ ἀποδώσῃ ταῦτα.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 59 (1791) τῷ Σπαθάρῃ Στεφάνῳ Μίσου. Δι' αὐτῆς γνωρίζει αὐτῷ ὅτι ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν του τὴν ἀφορῶσαν τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Διονυσίου καὶ ὅτι τὸ περιεχόμενον ταύτης κατέστησε γνωστὸν εἰς τοὺς πατέρας τῆς μονῆς συνιστῶν αὐτοῖς νὰ ἐλπίζωσι προσδοκῶντες κρεῖττονα τῶν πραγμάτων κατάστασιν, ἀφοῦ τό γε νῦν εἶναι οὐ μόνον ἀδύνατος ἡ ἔκδοσις ἀδείας, ἀλλὰ καὶ ἐπισηφαλὲς νὰ ἀνακινήθῃ. Πρὸς τούτοις ἐκφράζει αὐτῷ τὴν βαθεῖάν του λύπην ὅτι ἐν Κολακίᾳ διατρίβων διὰ τὴν διέλευσιν τῶν στρατευμάτων δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ τὴν ἀνεψιᾶν αὐτοῦ, σύζυγον τοῦ Μπαχαρνίκου Χριστοδοῦλου διελθούσαν διὰ τῆς ἐπαρχίας του καὶ μεταβαίνουσαν εἰς Κωνσταντινούπολιν παρὰ τῷ συζύγῳ αὐτῆς Χριστοδοῦλῳ.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 60 (1791) πρᾶξις ἐπικυροῦσα τὴν γενομένην μεταξὺ

¹⁾ Ἴδε ἐπιστολάς ὑπ' ἀριθ. 29 καὶ 55 «πέμπω τῷ πανιερωτάτῳ δεσπότη μου ἀγίῳ Κυζίκου τὰ 200 γρόσια τὸ δουλευθὲν διάφορον τοῦ παρελθόντος ἔτους τῆς εὐγενεστάτης κοκκόνας Εὐφροσύνης»· ταῦτα γράφει ὁ Καμπανίας πρὸς τὸν Στέφανον.

ἀδελφῶν συμφωνίαν (ἴδε ἀριθ. 57), καθ' ἣν ὁ κληρονομήσας ἄπασαν τὴν πατρικὴν περιουσίαν ὑπόσχεται νὰ ἐξοφλήσῃ καὶ τὸ πατρικὸν χρέος ὅσον εὐρεθῆ χωρὶς νὰ ἐπιβαρυνθῶσιν οἱ ἀδελφοὶ του ἢ ἐνοχληθῶσιν ὑπὸ τῶν χρεωφειλετῶν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 61 (1791) τῷ Ἁρτίῳ Μακαρίῳ. Οὗτος συνώδευε κατὰ τὸ ἀπὸ Ἰωαννίνων εἰς Κωνσταντινούπολιν ταξείδιον, τὴν ἀνεψιὰν τοῦ ἀρχοντος Σπαθάρη τὴν καὶ σύζυγον τοῦ Μπαχαρνίκου Χριστοδούλου διαπεράσας εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καμπανίας καὶ διανυκτερεύσας εἰς τὸ χωρίον τῆς ἐπαρχίας του Ἀραπλί, δίωρον ἀπέχον τῆς Κουλακιᾶς. Ὁ Καμπανίας διὰ τε τὸ γῆρας καὶ τὴν διέλευσιν τῶν στρατευμάτων, ὡς σημειεῖ ἐν τῇ πρὸς τὸν Σπαθάρη ἐπιστολῇ (ἀριθ. 59), μὴ δυνηθεὶς νὰ συναντήσῃ αὐτοὺς ἐκφράζει ἐπὶ τούτῳ τὴν λύπην του καὶ συγχαίρει συγχρόνως τῷ ἁγίῳ Ἁρτίῳ «ἐπὶ τῇ ἀποκαταστάσει εἰς τὸ φίλον καὶ βασιλεῖον ἔδαφος τῆς πατρίδος της καὶ ἐπὶ τῇ ἀπολαύσει τῶν ἐκλαμπροτάτων καὶ εὐγενεστάτων συγγενῶν της»· ἐξ ὧν εἰκάζω ὅτι καὶ ὁ Ἁρτίῳ Μακάριος ἦν συγγενὴς τῶν ἀρχόντων Σπαθάρη.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 62 (1791) τῷ Μπαχαρνίκῳ Χριστοδούλῳ· ὁ Θεόφιλος ἐπαναλαμβάνει ὅσα καὶ εἰς τὸν μητροπολίτην Ἁρτίῳ ἔγραψε περὶ τῆς διελεύσεως τῶν συγγενῶν καὶ συγχαίρει αὐτῷ ὅτι «φρονίμως πεποίηκεν ὁποῦ εἰς τοὺς ἀστάτους τό γε νῦν καιροὺς μετεβίβασε πᾶσαν τὴν φαμίλιαν της εἰς τὴν Βασιλεύουσαν καὶ δι' ἀνάπαυσιν τῆς εὐγενείας της καὶ διὰ ἡσυχίαν αὐτῶν, ὅτι τίς οἶδε ὅλως τὰ μετὰ ταῦτα».

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 65 (ἀχρονολόγητος) τῷ Βοδενῶν Τιμοθέῳ (;) ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καὶ ἐν τῇ Μονῇ τῶν Ἰβήρων ἐφησηχάζοντι, παραμυθητικὴ τῶν παθημάτων αὐτοῦ. Καίτοι δὲν κατονομάζεται ὁ πρὸς ὃν ἡ ἐπιστολὴ ἀπευθύνεται, οὐχ ἦτιον ἐκ τῶν δραματικῶν τοῦ Βοδενῶν ἐπιστολῶν τῶν ἐν τῇ συλλογῇ περιωθεισῶν (ἀριθ. 53, 64), ἐν αἷς ἀπειλεῖ ὅτι θὰ φύγῃ ἐκ τῆς ἐπαρχίας του ἀπελπισθεὶς, εἰκάζω ὅτι εἰς τὸ ἅγιον κατέφυγεν Ὄρος καταγινόμενος εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῆς Ἀποκαλίψεως, ἧς τὸ προοίμιον ἀπέστειλε τῷ Καμπανίας πρὸς ἀνάγνωσιν. Ὁ τρόπος τῆς ἐρμηνείας φαίνεται ὅτι ἀπήρесе τῷ Καμπανίας, ὅστις ἀπαντῶν αὐτῷ λέγει· «περὶ δὲ τῆς ἐρμηνείας εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν, ἧς τὸ προοίμιον χαριζομένη ἀπέστειλεν, ἤκουσα πολλάκις Εὐγενίου τοῦ πάνυ παρ' αὐτῷ μαθητευόμενος ὅτι ἡ Ἀποκάλυψις, τό τε Ἄσμα καὶ ὁ Ἰεζεκιὴλ μυστικότευκτα ὄντα πολλαχῶς ἐκλαμβάνεσθαι δύνανται καὶ ὑψηλοτέρας χρήζουσι θεωρίας· ἡ πανιερότης της λοιπὸν κατὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτῇ χάριν τοῦ Πνεύματος, ἀναλαβοῦσα τουτονὶ τὸν ἀγῶνα, τὸ ὑπὲρ τὰ ἔσκαμμένα μὴ ἄλλεσθαι ἐπισταμένη καὶ πα-

ραφυλάττουσα, εἶθε εὐδαιμονήσειε κατὰ τὸ ἔργον ὑπὸ τοῦ θείου φωτὸς ὀδηγουμένη εἰς τὴν τῶν μυστηριωδῶν ἀνακάλυψιν».

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 66 (ἀχρονολόγητος) τῷ Πλαταμῶνος Διονυσίῳ περὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Διονυσίου ἐν Ὀλύμπῳ, ὅτι σύμφωνα μὲ τὴν γνώμην του ἔγραψε τῷ Σπαθάρῳ Στεφάνῳ ἐρωτῶν καὶ παρακαλῶν τί ποιητέον. Ὡς ἐπόπτης ἄρα τῆς Μονῆς ὁ Πλαταμῶνος ἔγραψε τῷ Καμπανίας ἰσχυρὰ ἔχοντι μέσα ἐν Κωνσταντινουπόλει ὅπως ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα διὰ τὴν καεῖσαν Μονὴν τοῦ Ὀλύμπου.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 68 (ἀχρονολόγητος) τῷ ἡγουμένῳ τῆς ἐν Ὀλύμπῳ Μο. τῆς τοῦ ἁγ. Διονυσίου Δαμιανῶ. Παραπονούμενος οὗτος διὰ τὴν σιγὴν τοῦ Καμπανίας ἐξαναγκάζει αὐτὸν νὰ περιγράψῃ τὴν πρὸς τὴν Μονὴν διάθεσιν καὶ εὐλάβειαν καὶ μέριμνάν του ὡς συγκοινοβιάτης καὶ αὐτὸς καὶ Ὀλυμπίτης σεμννόμενος διὰ τὸν τίτλον καὶ καυχώμενος ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν Μονὴν αὐτοῦ. Τοῦ δὲ ἡγουμένου ἐκφράσαντος τοὺς φόβους αὐτοῦ μὴ καὶ ἡ ἱερὰ τοῦ Διονυσίου μονὴ ὑποσιῇ τὴν αὐτὴν τύχην ἣν καὶ ἡ ἐν Ἐλασσῶνι λεηλατηθεῖσα καὶ διαρπαγεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν, προτείνει τὴν περισυλλογὴν τῶν ἱερῶν τῆς Μονῆς κειμηλίων καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τούτων ἐν Λιτοχωρίῳ ἐν οἰκίᾳ ἀσφαλεῖ.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 69 (ἀχρονολόγητος) ἐγκύκλιος εἰς τοὺς χριστιανούς τῆς ἐπαρχίας του προτρεπομένη τούτους πρὸς ἐξομολόγησιν εἰς τὸν ἀποστελλόμενον ἀρχιμανδρίτην Γεράσιμον Προδρομινόν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 70 (1791) τῷ οἰκονόμῳ Κολενδροῦ Ἰωάννη, τῷ ἀρχιδιακόνῳ Κωνσταντίνῳ καὶ τῷ τσελεπῆ Δημητράκῃ περὶ ὑποθέσεως μοναχοῦ τινος Νικοδήμου παραπονουμένου τῷ ἁγίῳ Καμπανίας ὅτι ὁ ἐπίσκοπος Κίτρος κατέσχε πάσας τὰς ὑπὲρ τῆς Μονῆς αὐτοῦ γενομένας συνάξεις καὶ τὸ ἄλογον αὐτοῦ, καὶ ἀπειλοῦντος ὅτι θὰ καταφύγῃ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια πρὸς διεκδίκησιν τῶν δικαίων του. Ὁ Θεόφιλος φοβηθεὶς μὴ ἐκτεθῆ ἀδίκως ὁ κληρὸς εἰς τοὺς ἄλλοφύλους κριτὰς γράφει αὐτοῖς προτρεπόμενος νὰ διευθετήσουν παντὶ τρόπῳ τὴν ἐν λόγῳ ὑπόθεσιν «ἵνα μὴ γίνῃ ζημία μεγάλη καὶ ἀτιμία πολλή». Τὴν προτροπὴν ταύτην τοῦ Καμπανίας ὑποστηρίζει θερμῶς καὶ ὁ παρὰ τῷ Καμπανίας παρευρεθεὶς μητροπολίτης Βερροῖος Δανιὴλ προσθέσας ἐν ὑστερογράφῳ «νὰ διορθώσουν τὴν ὑπόθεσιν οἰφδῆτινι τρόπῳ διὰ νὰ μὴ εὕγῃ εἰς τὰ ἐξωτερικὰ κριτήρια καὶ θέλει κακοπάθει καὶ ὁ ἀρχιδιάκονος».

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 74 (1792) ἐγκύκλιος εἰς τοὺς χριστιανούς τῆς ἐπαρχίας του προτρεπομένη αὐτοὺς νὰ ἐλεήσωσι καὶ συνδράμωσι τὸν ἱερομόναχον Ἀνανίαν ἀποσταλέντα ἐκ μέρους τῆς μονῆς του ἁγίας Ἀναστασίας, πρὸς συλλογὴν ἐράνων, κατὰ τὴν ἔκπαλαι συνήθειαν, ἵνα ἀνακουφισθῇ ἡ ἱερὰ